

Zakon o izmjenama u pomorskom pravu od 1972. stupa na snagu kad za SR Njemačku stupi na snagu Međunarodna konvencija o izjednačenju nekih pravila o ograničenju odgovornosti vlasnika morskih brodova od 1957. (a upravo radi inkorporiranja te Konvencije u interno pravo došlo je i do revizije njemačkog pomorskog prava). To će prema čl.11, st.2; cit. Konvencije biti 6 mjeseci nakon polaganja zapadno-njemačkog ratifikacijskog instrumenta kod belgijske vlade. Pretpostavljamo da će to biti uskoro, ako taj datum već i nije nastupio, pa će tada prestati nužna veza između odredaba o privilegijima i onih o ograničenju odgovornosti što je bilo karakteristično za njemačko pravo. Tražbine nastale iz zapovjednikovih poslova tako ubuduće neće biti privilegirane na brodu, ali će i brodar za njih neograničeno odgovarati svojom imovinom, pa i brodom, ali te tražbine neće imati prednosti pred hipotekom.

E.P.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.IV-P-619/71
od 20.X 1972.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, prof.dr Branko Jakaša

Osiguranje željezničkih vozila - Osiguratelj koji je jednom ŽTP-u nadoknadio štetu prouzročovanu saobraćajnom nesrećom ima pravo regresa za isplaćenu osigurninu od onog ŽTP-a koji je za štetu odgovoran - Osiguratelj ima pravo regresa i kad šteta nije posljedica nenamjere ili druge nepažnje

Tužitelj, osiguravajući zavod, traži da mu tuženik Željezničko transportno poduzeće Zagreb, plati 1,176.335,10 dinara na ime naknade štete, koju je štetu tužitelj platio temeljem osiguranja imovine svomu osiguravniku, Željezničkom transportnom poduzeću Sarajevo, za štetu nastalu u prometnoj nekreći koja se dogodila na Željezničkoj stanici Vrpolje, a kojom su prilikom bili oštećeni vagoni vlasništvo njegovoga osiguravnika. Kako je šteta nastala krivnjom radnika tuženoga, tužitelj smatra da mu je tuženi dužan odnosnu štetu naknaditi. U toku spora, a povodom prigovora zastupnika tuženoga, tužitelj je svoj zahtjev sveo na iznos od dinara 1,127.122,90.

U dokaz svojih navoda i tvrdnja tužitelj je podnio fotokopije odštetnog zahtjeva za naknadu iz osiguranja, komisijske zapisnike o utvrdjenju nastale štete, račune o popravku oštećenih vagona i lokomotiva, obračunske kalkulacije, procjene kolskih šteta, obračun kasacije pojedinih kola, imovinsku kartu, te ostalu dokumentaciju koja se odnosi na nastalu štetu i oštećena vozila.

U odgovoru na tužbu tuženi je osporio tužbeni zahtjev u cijelosti, ističući da ugovor o osiguranju, na temelju koga je tužitelj platio štetu, osigurava imovinu jugoslavenskih željeznica, tj. svu željezničku imovinu. Tvrdi da ovo slijedi iz čl.1, toč.1 Pravila o osiguranju imovine jugoslavenskih željeznica, gdje se navodi da su predmeti osiguranja od opasnosti sredstva željezničkih transportnih poduzeća i drugih radnih organizacija i ustanova, udruženih u Zajednici jugoslavenskih željeznica. U točki 3 Sporazuma o načinu osiguranja navedeno je da se jedinstvena pravila utvrđuju preko Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije i Zajednice jugoslavenskih željeznica, uz posebnu regionalnu tarifu. Ističe posebno da ni jedan osiguravajući zavod do sada nije tražio da mu koje željezničko transportno poduzeće vrati iznose koje je na ime osiguranja platio drugom ŽTP-u, i to s razloga jer takvo potraživanje nema osnove, jer je osigurana imovina jugoslavenskih željeznica, pa bi takav zahtjev bio u suprotnosti sa spomenutim Pravilima osiguranja. Ni Pravilima ni Sporazumom od 29.VIII 1968.g. nije predviđeno da bi pojedino ŽTP trebalo plaćati iznose koje s naslova osiguranja plati Osiguravajući zavod drugom ŽTP-u. Iz Pravila čl. 2, toč. 3 slijedi da je Osiguravajući zavod dužan naknaditi štetu i onda kad je osigurani slučaj nastao krivnjom željezničkog osoblja.

U spor se umiješao, na strani tuženoga ŽTP Zagreb, Osiguravajući zavod "Croatia" iz Zagreba.

navode

U toku spora tužitelj je osporio/tuženoga, koji je naveo da se njegov zahtjev zasniva na odredbama Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama. Ističe da osiguratelj - tužitelj - isplatom štete oštećenom stupa do iznosa plaćene naknade u prava svoga osiguranika prema trećoj odgovornoj osobi. Porekao je da bi prema Pravilima osiguranja ovo pravo tužiteljevo bilo osujećeno prema drugom ŽTP-u, naime osiguranje u smislu Pravila osiguranja zaključuje s osigurateljem bilo koji ŽTP, pa su takvi ugovori samostalni pravni poslovi između određenog ŽTP-a i Osiguravajućeg zavoda, pa prema tome nije isključena ni mogućnost regresa i regresnih zahtjeva između Osiguravajućeg zavoda i ŽTP-a. Odnosna pravila na koja se poziva tuženi nemaju utjecaja na pravni odnos tužitelja - osiguratelja s njegovim osiguranikom i prema štetniku.

Porekao je navode tuženoga da ni jedan osiguravajući zavod nije ostvariva takva potraživanja od ŽTP-a.

Sporedni umješač u toku spora u pogledu regresnog zahtjeva tužiteljeva naveo je da je kod pregovora o sastavljanju Pravila za osiguranje imovine JŽ naročito isticano da se neće vršiti u regresu naplata isplaćenih odšteta iz osiguranja imovine jugoslavenskih željeznica, te stoga smatra da regresni zahtjev tužiteljev nema osnove.

Nakon provedene rasprave i provedenih dokaza sud je udovoljio tužbenom zahtjevu iz slijedećih razloga:

Sporno je medju strankama da li tužitelj kao osiguratelj imovine ŽTP Sarajevo, u smislu Pravnih propisa i odredaba ugovora o osiguranju, a napose Pravila o osiguranju imovine JŽ, ima pravo regresnog zahtjeva za naknadu štete učinjene njegovom osiguraniku tražiti od osobe odgovorne za nastalu štetu naknadu iznosa koji je platio na temelju ugovora o osiguranju.

Razmatrajući gornje pitanje, sud je u toku spora stekao uvjerenje da do nesreće koja je predmet spora i događaja koji je prouzročio nastalu štetu nije došlo iz razloga za koji tuženi ŽTP ne bi bio odgovoran, tj. odnosna saobraćajna nezgoda u kojoj su oštećeni vagoni osiguranika tužitelja nije nastala zbog takvog događaja (viša sila), za koje štetne posljedice ne bi odgovarao tuženi. Naime šteta je nastala na imovini tužiteljevog osiguranika sudarom na stanici Vinkovci, koji je nastao propustom radnika tuženoga. Obzirom na to za štetne posljedice takvog sudara odgovoran je tuženi bez obzira da li je sudar posljedica zle namjere, grube nemarnosti, ili i manjeg propusta dužne pažnje njegovih radnika. Obzirom na navedeno sud nije mogao uvažiti prigovor tuženoga da bi tužitelj imao pravo na zahtjev za naknadu nastale štete samo ako je šteta posljedica zle namjere ili grube nemarnosti tuženoga.

Što se tiče prigovora tuženoga, odnosno sporednoga umješača na strani tuženoga, da u smislu Pravila o osiguranju imovine JŽ tužitelj kao osiguratelj jedinstvene imovine jugoslavenskih željeznica ne bi mogao tražiti odnosnu naknadu, sud nije prihvatio to stajalište. Naime Pravila za osiguranje imovine jugoslavenskih željeznica po kojima je tužitelj osigurao imovinu Željezničkog transportnog poduzeća Sarajevo, kao samostalne pravne osobe i organizacije udruženog rada, predstavljaju sastavni dio ugovora o osiguranju, koji je sklopljen između dviju samostalnih pravnih osoba, tj. tužitelja i njegovog osiguranika ŽTP Sarajevo. Obzirom na to sud ne može prihvatiti tumačenje odredaba čl. 1. odnosnih Pravila, gdje se nabraja što je predmet osiguranja.

Naime ova Pravila su zajednička pravila svih osiguravajućih zavoda u našoj zemlji u odnosu na osiguranje imovine željezničkih transportnih poduzeća, pa po tim Pravilima, kao sastavnim dijelom ugovora o osiguranju, razni zavodi za osiguranje sklapaju ugovor o osiguranju s raznim osigurateljima. Ovo jasno slijedi i iz odredaba čl. 9. istih Pravila, koja određuju da ugovor o osiguranju po ovim Pravilima može zaključiti željezničko poduzeće u svoje ime i za svoj račun. Prema tomu svaki ugovor o osiguranju koji je sklopilo jedno željezničko transportno poduzeće s nekim osiguravajućim zavodom, u smislu odredaba Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama je zaseban ugovor. U smislu odredaba čl. 58. i slijedećih (Osnovnog zakona o osiguranju i osiguravajućim organizacijama) Sl. list SFRJ, br.7/67.

Iz nesporne činjenice da je tužitelj sklopio ugovor sa ŽTP Sarajevo slijedi da i prava i obaveze iz toga ugovora vrijede samo među tima strankama, a ne i među trećima. Pravila na koja se poziva tuženi nisu ništa drugo nego u smislu odredaba čl. 65. cit. Zakona dio ugovora o osiguranju i uvjeta pod kojima je osiguranje sklopljeno (čl. 65.). Obzirom na izloženo a u smislu čl. 63. cit. Zakona, kad je za štetu koja je pokrivena imovinskim osiguranjem odgovorna neka osoba, i kad je tu štetu naknadio Osiguravajući zavod, Osiguravajući zavod koji je naknadio svom osiguraniku štetu, stupa u prava osiguranika prema trećoj odgovornoj osobi do iznosa plaćene naknade.

U toku spora tužitelj je dokazao da je na temelju ugovora o osiguranju platio nastalu štetu svomu osiguraniku, Željezničkom transportnom poduzeću Sarajevo. Nadalje nesporno je da je šteta nastala na osiguranoj imovini na stanici tuženoga, Željezničkog transportnog poduzeća Vinkovci, sudarom. Za sudar je utvrđeno da je nastao propustom radnika tuženoga, a to je i u ostalom među strankama nesporno, pa je stoga tuženi odgovoran za nastalu štetu od sudara koji su prouzročili njegovi radnici, bez obzira da li je odnosni sudar nastao grubom nemarnošću ili lakom nemarnošću, odnosno propustom dužne pažnje radnika tuženoga.

G.B.